

HÖGSKOLAN FÖR LÄRANDE
OCH KOMMUNIKATION
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

”Det beror ju inte på vart man är utan hur man känner”

**En studie om ungdomars användande av svordomar
och könsord i skolan**

Lena Elkert

Kristina Jarl

Examensarbete 15 hp inom
Svenska språket och litteraturen 61–90 hp
Läroutbildningen
Höstterminen 2008

Handledare
Marie Sörlin
Examinator
Barbro Lundin

ABSTRACT

Lena Elkert & Kristina Jarl

“It doesn’t matter where you are, it’s how you feel”

A study about young peoples’ use of swearwords and four-letter words at school

Number of pages: 35

This essay is about young peoples’ use of swearwords and four-letter words. Through a questionnaire we have examined in what way 102 Swedish high school students use swearwords and four-letter words. We have also examined if there are any differences between girls and boys linguistic usage and what these differences may be.

Our results show that almost all youths use swearwords and that a majority of them use four-letter words as well. The results also show that there are not any major differences between girls and boys. They use practically the same words in the same way. Our study also demonstrates that swearwords and four-letter words are most frequently used to enhance what someone is saying but that four-letter words are also used when to insult somebody. According to our results the use of swearwords and four-letter words has become a part of young peoples’ daily vocabulary and these words are used no matter what they do or where they are. Of importance is who they are with. Our study point to the fact that girls and boys seem to use these words more frequently when they are together with friends and siblings than with their parents.

Keywords: young people, linguistic usage, school, swearwords, four-letter words

---

Postadress
Högskolan för lärande
och kommunikation (HLK)
Box 1026
551 11 JÖNKÖPING

Gatuadress
Gjuterigatan 5

Telefon
036–101000

Fax
036162585

SAMMANDRAG

Lena Elkert & Kristina Jarl

”Det beror ju inte på vart man är utan hur man känner”

En studie om ungdomars användande av svordomar och könsord i skolan

Antal sidor: 35

Denna uppsats handlar om ungas användande av svordomar och könsord. Genom en kvantitativ undersökningsmetod, i form av enkätundersökningar, har vi undersökt på vilket sätt 102 gymnasieungdomar brukar svordomar och könsord. Vi har också tagit reda på om det finns några skillnader mellan flickors och pojkars språkbruk och hur dessa skillnader i så fall ser ut.

Vårt resultat visar att nästan alla ungdomar använder svordomar och att en majoritet också använder könsord. Resultatet visar att det inte finns några större skillnader mellan flickors och pojkars bruk av svordomar och könsord. De använder sig i stort sätt av samma ord, på ungefär samma vis. Undersökningen visar att svordomar och könsord i första hand används som förstärkningsord men att könsorden även brukas i kränkande syfte. Resultatet visar också att användandet av dessa ord har blivit en del av ungdomarnas vardag och att de brukas vid de flesta tillfällen, oavsett var de befinner sig. I stället tycks sällskapet styra när och på vilket sätt dessa ord används. Resultatet visar att ungdomar tar svordomar och könsord i anspråk i högre grad tillsammans med vänner och syskon än vad de gör tillsammans med föräldrar.

Sökord: ungdomsspråk, språkbruk, skola, svordomar, könsord

Postadress
Högskolan för lärande
och kommunikation (HLK)
Box 1026
551 11 JÖNKÖPING

Gatuadress
Gjuterigatan 5

Telefon
036–101000

Fax
036162585

Innehåll

1 Inledning.....	1
1.1 Syfte	1
2 Bakgrund	2
2.1 Tidigare genomförda studier	2
2.2 Språk.....	2
2.3 Kön och genus	3
2.4 Kön och språk.....	3
2.5 Ungdomar.....	4
2.6 Ungdomsspråk.....	4
2.7 Fult och fint språk	5
2.7.1 Svordomar	5
2.7.1.1 Motiv för att bruka svordomar	5
2.7.1.2 Motiv för att inte bruka svordomar	6
2.7.2 Könsord	6
2.7.2.1 Könsord som skällsord	7
3 Metod	7
3.1 Urval.....	8
3.2 Val av metod	8
3.3 Enkätfrågor.....	8
3.4 Genomförande och insamling av data.....	9
3.5 Bearbetning av material	9
3.6 Bortfall	9
4 Resultat.....	9
4.1 Svordomar	10
4.1.1 Bruk av svordomar och svordomsmotiv	10
4.2 Könsord	16
4.2.1 Bruk av könsord och könsordsmotiv.....	17
5 Sammanfattande diskussion	30
5.1 Förslag till framtida forskning.....	33
Referenser.....	34
Bilaga Enkätfrågor	36

1 Inledning

Vårt språk är bland det viktigaste vi har och en förutsättning för att vi ska kunna kommunicera och samspela med andra människor liksom kategorisera och skapa mening. De flesta barn och ungdomar tillägnar sig tidigt attityder till språket och får lära sig vilken effekt vissa ord kan ha samt vad de får lov att säga och inte. De sista åren tycker vi oss ha sett hur ord som tidigare mest förekom i privata sammanhang, så väl svordomar (*jävlar, helvete, fan, satan*) som könsord (*bög, hora, kuk, fitta*), mer och mer tagit plats i det offentliga, så också inom skolan. Att det i tonåren är extra lockande att använda sig av just ”förbjudna” ord, att chockera och bryta mot språkliga konventioner för att markera självständighet och individualism, gör ungdomars språkbruk särskilt intressant. Då vi tror att ungdomars språk har förändrats och blivit grövre de senaste tio åren och har tyckt oss märka en skillnad mot när vi själva var tonåringar i mitten av 1990-talet vore det spännande att undersöka hur det ser ut idag, inte minst ur ett könsperspektiv då vi tror att det finns skillnader mellan flickors och pojkars språkbruk.

1.1 Syfte

Trots att ett flertal liknande studier inom ämnet tidigare genomförts har vi inte kunnat hitta någon undersökning som behandlar unga flickors och pojkars användande av enbart svordomar och könsord. Vi tycker därför att det vore intressant att ta reda på hur gymnasieungdomars bruk av dessa ord ser ut. Vi väljer här att dela upp ungdomarnas språkbruk i svordomar och könsord då de skiljer sig åt innehållsmässigt och då könsord, så som de används idag, är en relativt ny konstellation medan traditionella svordomar går många hundra år tillbaka i tiden.

Våra frågeställningar är:

- Hur ser gymnasieungdomars språkbruk ut – använder de sig av svordomar och könsord i skolan och i så fall på vilket sätt?
- Finns det skillnader mellan flickors och pojkars bruk av svordomar och könsord och hur ser dessa i så fall ut?

2 Bakgrund

I kapitel 2 behandlas, om inget annat anges, framför allt språkvetenskaplig forskning. Först beskrivs tidigare undersökningar inom området, begreppet språk förklaras och skillnaden mellan kön och genus klargörs. Därtill presenteras hur kön och språk hänger samman och kategorin ungdomar samt ungdomsspråk tas upp. Dessutom redogörs för vad som menas med fint och fult språk. Till slut behandlas svordomar och motiv till att använda respektive inte använda dessa samt könsord och hur dessa kan brukas som skällsord.

2.1 Tidigare genomförda studier

I en undersökning från 1998 lät Kotsinas (2003:162, 166–171) 1000 flickor och 1000 pojkar runt om i landet skriftligen besvara frågor där de ombads ange slangord för normalord. Resultatet visade att orden *fitta* och *kuk* användes av båda könen som en beteckning för kvinnans respektive mannens könsorgan, men att de också brukades som slang (skällsord) för att uttrycka att någon är till exempel elak eller ful. Ordet *bög* användes till största delen om en homosexuell man. Andra betydelser som angavs var dum, konstig och elak. Kotsinas kom också fram till att *bög*, *kuk* och *fitta* nyttjades ungefär lika mycket av både flickor och pojkar, medan pojkarna i högre utsträckning använde ordet *hora*. Bland svordomarna användes *fan*, *helvete* och *jävla* i ungefär lika hög grad av båda könen, medan *satan* knappast förekom alls.

I en studie genomförd 2005 lät Ljung (2006:70–75) 38 ungdomar i Tensta mellan 14 och 17 år svara på vilka de ansåg vara de tio vanligaste svordomarna. Studien visade att det bland ungdomarnas svar förekom traditionella svordomar så som *fan* och *jävlar*, men också aggressiva utrop och svordomar i stil med *din mammas fitta*, *hora* och *kuksugare*.

2.2 Språk

Bolander (2005:9) menar att språk är ett viktigt sätt att kommunicera på och att det utgör en väsentlig del i människors liv. Trots detta är det få som reflekterar över hur de använder det. Språk bör inte ses som en isolerad företeelse eftersom det är beroende av olika människor och olika situationer: ”Språk svarar mot mänskliga behov och uppstår i verkligheter av olika slag” (Bolander 2005:11). Enligt Bolander (2005:30) styr människors behov deras ordförråd. I takt med att samhället förändras skapas hela tiden nya ord för att tillgodose människors krav på ett språk som följer utvecklingen.

Allén, Gellerstam och Malmgren (1989:11) menar att det inom varje språk finns ord som har inflytande över hur människor ser på samhället och att detta samhälle i sin tur är summan av de individer som lever där: ”Språket påverkar samhället och samhället påverkar språket – det är spegel och styrmedel på samma gång” (Allén m.fl. 1989:13).

2.3 Kön och genus

Edlund, Erson och Milles (2007:38–39) menar att *kön* är en biologisk bestämning av en individ som tillhörande ett av två kön, kvinna (flicka) eller man (pojke). Beroende på kön förväntas flickor och pojkar vara och bete sig på ett visst sätt. Detta innebär att de ofta behandlas olika, vilket bidrar till att förstärka skillnader mellan dem. Till skillnad från *kön* är *genus* något socialt och kulturellt skapat som individen tillägnar sig i samspel med andra individer, genom vilket hon/han gör anspråk på att tillhöra en kategori och där ett förväntat och könstypiskt beteende visas.

2.4 Kön och språk

Under senare hälften av 1900-talet började språkforskare mer djupgående och metodiskt studera hur språk används i olika sammanhang, till exempel i textbyggnad och tal. Så småningom kom den gren inom språkforskning som kallas språksociologi att växa fram. I och med detta kom studier av språk så som det används i olika sammanhang och av olika sociala grupper, män, kvinnor och ungdomar, att stå i centrum (Bolander 2005:20).

Språk formas i hemmet och utvecklas sedan i skolan. Enligt Andersson (1985:70–75) är både hemmet och skolan i teorin gemensamma för pojkar och flickor men trots detta skiljer sig flickors och pojkars språk åt markant. Eftersom språket är en viktig del av vår personlighet och fungerar som ett medel att presentera oss själva på är det inte konstigt att flickors och pojkars språkbruk skiljer sig åt. Flickor tycks, i högre utsträckning än pojkar, sträva efter att tala formellt eftersom det formella förknippas med kunskap och en hög social status. Enligt Einarsson och Hultman (1984:10–11, 22, 27–29, 37) är pojkars språk i betydligt högre omfattning fult och grovt medan flickors språk är fint och nätt. Dessutom menar de att pojkar använder svordomar i högre utsträckning än vad flickor gör. En möjlig anledning till detta kan vara för att uttrycka gruppgemenskap.

Det finns därutöver hos pojkar en strävan efter att markera en begynnande manlighet vilket också visar sig i deras språkbruk. Andersson (1985:75) menar att pojkars språk ofta känne-

tecknas av en ”förtäckt prestige” som associeras med olika, och för pojkar positiva, värden så som tuffhet och styrka. Enligt Kotsinas (2003:172) kan flickors och pojkars språkbruk hänga samman med att samhället har olika förväntningar på hur man ska tala beroende på vilket kön man tillhör. Kotsinas menar också att det finns en högre toleransnivå när det gäller pojkars språk än flickors.

2.5 Ungdomar

Kategorin *ungdomar* utgör inte någon homogen grupp utan kan innefatta många olika grupperingar beroende på ålder, kön och regional hemvist. I dag anses en ungdom vara en person som befinner sig i tonåren. Bland forskare är det också vanligt förekommande att man låter ungdomsperioden sträcka sig en bit in i 20-års åldern, då ett inträde i vuxenlivet vanligtvis sker och en oberoende och självständig tillvaro tar sin början (Kotsinas 1994:16).

Enligt von Tetzchner (2005:597–599) ses ungdomsperioden ofta som en tid präglad av starka känslor och av att individen försöker hitta sin plats i tillvaron och bli självständig. Enligt Kotsinas (1994:21) är det vanligt att ungdomar identifierar sig med den grupp de tillhör och anammar gruppens värderingar och språk, bland annat ordval. Öhman (2004) menar att ungdomarna genom att använda ord och uttryck som avviker från det vuxna standardspråket, och som inte sällan möts av missnöje, markerar sitt revir.

2.6 Ungdomsspråk

I nästan alla tider har vuxna klagat över ungdomars sätt att tala och oavsett tid tycks de ”aldrig ha talat så dåligt som nuförtiden” (Kotsinas 1994:11). Att det skulle existera ett särskilt språk bland ungdomar, och som endast ungdomar förstår, är en vanlig uppfattning hos många vuxna. Enligt Jörgensen (1995:76–77) finns dock inga belägg för att det skulle vara så. Istället går det att urskilja vissa speciella ord och uttryck som ungdomar använder sig av och som ofta tillkommer för att kompensera social osäkerhet, stärka en eventuell gruppidentitet eller som en protest mot vuxenvärlden. Enligt Kotsinas (1994:57) är det framförallt två företeelser i ungdomars språkbruk som uppmärksammas i modern forskning, dels uttalet där ord reduceras och dras samman, dels ordförrådet som tycks innehålla fler svordomar och slangord än hos vuxna.

2.7 Fult och fint språk

Ljung (2006:85–86) menar att benämningar som handlar om *fula* och *fina* ord, *fult* och *fint* språk insinuerar att det inom ett språk finns både fula och fina sätt att uttrycka sig på. För att ett ord skall ses som fult bör människor, förutom att känna till ordets betydelse, på något sätt reagera på det, antingen på att ordet i sig är fult eller för att en koppling till något med en särskild innebörd görs. Därför kan ord som är lämpliga i ett sammanhang vara totalt olämpliga i ett annat (Andersson 1985:47, 73): ”Det är inte orden eller språket som har fulheten i sig, utan det är vi, de mänskliga bedömarna och betraktarna, som lägger dit fulheten” (Andersson 1985:15). Till det fula språket räknas bland annat svordomar, könsord och ord som kan uppfattas som stötande eller generande. Till det fina språket hör de ord som kan användas i alla sammanhang utan några större förbehåll (Ljung 2006:85–86). Oavsett personlig uppfattning bör fula ord, eftersom de används av många människor, ses som en naturlig del av vårt språkbruk (Andersson 1985:28).

2.7.1 Svordomar

Vårt sätt att svära på idag uppvisar både likheter och skillnader jämfört med det sätt människor tidigare svor på. Enligt Andersson (1985:95) var det vanligt under den katolska tiden i Sverige att använda sig av svordomar som handlade om Gud, helgonen och korset. Under reformationen kom istället ord och uttryckssätt så som *jävlar*, *helvete*, *förbannat*, *fan* och *satan* att dominera svordomarna (Ljung 2006:30). I slutet av 1600-talet och början av 1700-talet förändrades synen på svordomar. De traditionellt religiösa uttrycken fick sällskap av ord som syftade på avföring och olika kroppsdelar så som *arsle/röv*, *piss(a)*, *skit(a)*, *kuk* och *fitta* (Ljung 2006:32). Vanligt var också att människor kallade varandra vid olika djur så som *böckling*, *svin* eller *mullvad* (Kotsinas 2003:93). Idag dominerar fortfarande svordomar med religiöst motiv i Sverige (Ljung 2006:42).

2.7.1.1 Motiv för att bruka svordomar

Enligt Andersson (1985:110) kan man tala om olika motiv (situationer) som kan ligga till grund för att vi yttrar svordomar av olika slag. Dessa motiv är *psykologiska*, *sociala* och *språkliga*. Till de *psykologiska* motiven hör, enligt Andersson, (1985:11) avreaktion samt att ge utlopp för känslor så som smärta, ilska och besvikelse. Det behöver dock inte bara handla om negativa känslor, svordomar kan även uttrycka glädje och förvåning. Svordomarna är inte planerade utan kommer ändå.

Till de *sociala* hör att visa sig tuff, att kränka någon samt att göra något förbjudet (Andersson 1985:113–120). Ett annat socialt skäl för att använda svordomar kan vara att markera grupptillhörighet, eftersom en sammanhållning i gruppen och en känsla av solidaritet då skapas (Ljung 2006:96). Att kränka samt att använda svordomar för att skapa gemenskap är särskilt förekommande bland tonåringar. Till skillnad från de psykologiska motiven är oftast mer än en person involverad då svordomarna är riktade mot någon (Andersson 1985:113).

Enligt Andersson (1985:121–124) finns det ofta flera olika sätt att uttrycka något. Till de *språkliga* motiven hör bland annat att svordomar brukas vanemässigt, som vilka ord som helst, utan att användaren reflekterar avsevärt över deras betydelse och utan att de förväntas ha någon speciell verkan. Svordomar kan också fylla ett stilistiskt syfte då de används medvetet för att understryka något. Värt att påpeka är att de *psykologiska*, *sociala* och *språkliga* svordomsmotiven ofta kan gå in i och komplettera varandra.

2.7.1.2 Motiv för att inte bruka svordomar

Enligt Andersson (1985:187–188) finns det fyra argument för att inte svära som personer ofta använder sig av. Dessa argument är *religiösa*, *etiska*, *sociala* och *språkliga*. Till de *religiösa* hör orsaker så som att det är emot ens religion eller att människor, genom att bruka svordomar, inte vill anropa djävulen. Till de *etiska* argumenten hör att svordomar anses fula eller grova och till de *sociala* att svordomar är tecken på bristande respekt eller att det inte låter vårdat. Slutligen nämns de *språkliga* argumenten vilka bland annat innefattar att det är ett tecken på dåligt ordförråd att bruka svordomar.

2.7.2 Könsord

Kotsinas (2003:149) menar att flera av de traditionella svordomarna så som *jävlar*, *helvete*, *fan* och *satan* inte längre ses som särskilt fula. De har tappat kraft och istället kommit att användas som vanliga förstärkningsord. Detta kan bland annat förklaras med att religionen inte längre har samma betydelse i vårt samhälle som den en gång haft. En konsekvens är att en annan typ av fula ord, starkare än de traditionella svordomarna, i slutet av 1990-talet började användas mer frekvent bland svenska ungdomar. Bland dessa märks *bög*, *hora*, *kuk* och *fitta*, det vill säga ord som rör intima kroppsdelar och sexualitet. Kotsinas (2003:166) har valt att kalla dem ”de fyra fula orden”, varav ett flertal funnits i Sverige sedan flera hundra år tillbaka. En möjlig förklaring till att just dessa ord har etablerats är enligt Ljung (2006:36) att de bland många anses fula och har en stark laddning vilket i sin tur gör dem extra attraktiva att använda, inte minst bland unga.

Kotsinas (2003:154) menar också att det moderna samhällets fixering vid kroppen bidragit till att ord och benämningar på sådant som har med sex att göra kan vara extra intressant och spännande att använda sig av för dem som har liten eller ingen erfarenhet alls. Att använda sig av denna typ av ord kan vara ”ett sätt att maskera en nyfikenhet och ge ett spelat intryck av nonchalans” (Kotsinas 2003:154).

2.7.2.1 Könsord som skällsord

Som avsnitt 2.1 visar förekommer flera av könsorden som skällsord, vilket innebär att orden används då en person vill uttrycka ogillande eller säga något aggressivt till någon annan (Ljung 2006:54). Att könsordens användningsområde har utvidgats och att de blivit dubbeltydiga är tydligt. Till exempel kan *bög* (homosexuell man), *hora* (kvinna som mot betalning har sexuellt umgänge med män), *kuk* (det manliga könsorganet) och *fitta* (det kvinnliga könsorganet) förutom i sin egentliga betydelse också användas i nedsättande bemärkelse eller som skällsord (Norstedts svenska ordbok 2003:161, 429, 599, 272).

I alla samhällen finns outtalade regler för hur flickor och pojkar bör agera sexuellt. Enligt Nordenstam (2003:35–36) är skällsord, då det handlar om flickor, ofta rent objektifierande medan objektifiering knappast alls förekommer om pojkar. Om skällsord för flickor, så som *hora* och *fitta*, ofta handlar om utmanande klädsel eller att vara sexuellt aktiv utan att vara i ett förhållande, är det tvärtom för pojkar. De förväntas tycka om flickor och därför har ett skällsord som *bög* ofta att göra med ett beteende som avviker från den heterosexuella normen.

Enligt Milles (2008:78) är språkbruk där skällsord används många gånger vanligt förekommande bland pojkar och kan ses som något häftigt. Enligt Kotsinas (2003:108, 152) kallar till exempel pojkarna idag varandra för *bög*, pojkarna kallar flickorna för *hora*, och *fitta* har blivit ett skällsord som brukas till både flickor och pojkar. Edlund, Erson och Milles (2007:183) menar att ungdomars användande av skällsord ofta är på skämt. Trots detta blir de som utsätts för det sårade och mår dåligt. Förutom att dessa skällsord är nedsättande för den som blir utsatt, förstärks även homofoba och sexistiska värderingar (Milles 2008:82).

3 Metod

I kapitel 3 redogörs för vårt urval, den metod vi valt behandlas, enkätfrågorna beskrivs och undersökningens genomförande presenteras. Till sist redogörs för bearbetning av material och bortfall.

3.1 Urval

Vi har valt att genomföra en enkätundersökning om ungdomars bruk av svordomar och könsord på två gymnasieskolor i centrala Jönköping, en med studieförberedande program och en med yrkesförberedande. Vårt val av skolor är baserat på så kallad bekvämlighet då vi själva har kopplingar till lärare på de båda skolorna. Eftersom vårt syfte är att undersöka eventuella skillnader mellan könen har vi inte lagt någon vikt vid vilket program ungdomarna går. Att vi valde gymnasieungdomar beror på att vi tror att de har uppnått en högre grad av mognad och självständighet än ungdomar i grundskolans senare år, och att det därför är lättare för dem att besvara våra frågor. Totalt omfattar studien 102 ungdomar i åldern 16 till 17 år, 52 flickor och 50 pojkar.

3.2 Val av metod

Vi bestämde oss för att genomföra en enkätundersökning. Anledningen till att vi valde denna metod beror på att vi tror att det vore svårt att få svar på våra frågor genom intervjuer och att det är lättare för ungdomarna att svara om de dels får vara anonyma, dels får tid att fundera och tänka över sina svar. Genom en kvantitativ enkätundersökning kan vi dessutom få reda på hur en större grups språkbruk ser ut och uppfatta eventuella skillnader mellan könen. Möjligtvis skulle vår undersökning, för att kontrollera att de svar ungdomarna uppgett stämmer, kunnat ha kombinerats med observationer.

3.3 Enkätfrågor

Vår enkät omfattar 36 frågor. Av utrymmesskäl, och för att vissa frågor saknar relevans för vår uppsats, har vi valt att redovisa 30 av dem i resultatet (kapitel 4). De frågor som redovisas är de vars svar vi ansett vara mest intressanta och givande för läsaren och som bäst speglar våra frågeställningar. För att få fram hur elevernas språkbruk i skolan ser ut och för att kunna ställa svaren i relation till varandra har vi också valt att ha med ett fåtal frågor som rör hemmiljö och vuxna.

Då vi ville ta del av så många elevers åsikter som möjligt valde vi en kombination av slutna och öppna frågor, snabba och uttömmande svar. Slutna frågor med på förhand givna alternativ valdes för att resultaten skulle vara enkla att mäta och öppna frågor, där ungdomarna fick svara fritt, för att de skulle få möjlighet att själva kommentera och motivera sina svar (se bilaga). Enkätfrågorna är utformade efter Trosts (2001: 72) rekommendationer och trots en

medvetenhet om risken att man med öppna svarsalternativ kanske inte får några svar alls har vi valt den metoden eftersom vi dels tyckt att frågorna varit relevanta, dels haft så många informanter. I efterhand inser vi att en del av frågorna kunde ha tydliggjorts och haft fler svarsalternativ. Möjligtvis kunde frågorna också ha varit färre.

3.4 Genomförande och insamling av data

Enkätundersökningen utfördes på plats på de båda skolorna och vi fanns till hands för att kunna svara på frågor och reda ut otydligheter. Innan informanterna fick fylla i enkäterna presenterade vi oss själva och vår undersökning. I enlighet med Vetenskapsrådets (2002) forskningsetiska principer i humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning blev ungdomarna också informerade om vad deras svar skulle användas till, att deras svar var helt anonyma, att ingen skulle få reda på vem som hade skrivit vad, samt att de inte behövde ställa upp om de inte ville. Eleverna fick 30 minuter på sig för att fylla i enkäten. Varje enkät har behandlats konfidentiellt.

3.5 Bearbetning av material

Vid sammanställningen av enkätsvaren analyserades flickornas och pojkarnas svar separat. Detta för att underlätta själva sammanställandet men också för att på ett enkelt vis kunna jämföra flickornas och pojkarnas svar med varandra för att på så sätt se om det finns skillnader dem emellan och hur dessa i så fall ser ut. Alla enkätsvar har bearbetats manuellt.

3.6 Bortfall

Av 104 utdelade enkäter fick vi tillbaka 102 ifyllda och besvarade. Detta motsvarar ett bortfall på 2 procent. Bortfallet på två elever kan förklaras med att dessa var närvarande men inte ville fylla i enkäten. Vi har på vissa av de öppna frågorna fått ett relativt stort sekundärt bortfall men trots detta tyckt att det har varit givande att ha med dessa i redovisningen.

4 Resultat

I kapitel 4 redovisas svaren på våra enkäter om ungdomars bruk av svordomar och könsord. Resultaten anges i faktiska tal, inte procenttal. Då vi i denna undersökning inte intresserar oss för svaren i relation till vilket gymnasieprogram informanterna går redovisas svaren samlat.

En del av svaren på frågorna redovisas i tabeller för att de ska bli mer lättöverskådliga medan andra redovisas i löpande text. Efter frågorna ges en sammanställning av svaren, samt en kortare analys. För att underlätta läsningen redovisas frågorna under rubrikerna svordomar respektive könsord.

4.1 Svordomar

I detta avsnitt (4.1) redogörs för flickors och pojkars bruk av svordomar och motiv till användandet av dessa. Här behandlas bland annat när, hur och tillsammans med vilka ungdomarna använder svordomar.

4.1.1 Bruk av svordomar och svordomsmotiv

Använder du svordomar?

På denna fråga svarade 98 ungdomar (50 flickor och 48 pojkar) att de använder svordomar. Tre stycken svarade att de inte använder svordomar. En flicka har inte lämnat något svar.

Finns det någon anledning till att du använder/inte använder svordomar?

På den öppna frågan *Finns det någon anledning till att du använder/inte använder svordomar?* har 49 flickor och 50 pojkar svarat. Bland dem som använder svordomar har 15 flickor och 5 pojkar angett svar som handlar om att svordomar används vid ilska *Mest när man blir arg och så* (flicka), *När jag blir arg* (pojke). 10 flickor och 20 pojkar menar att det inte finns något egentligt skäl till att svordomar används. Andra svar som angetts handlar om svordomar som stöd vid formuleringar *Använder det för att förstärka mina åsikter eller en känsla* (flicka) *Att uttrycka vad jag tycker och känner* (pojke) eller att de brukas för att omgivningen tar dem i anspråk *Andra använder dom så dom fastnar* (flicka). Bland dem som uppgett att de inte använder svordomar har skäl så som att svordomar anses som något fult angetts *Jag gillar inte det* (pojke) eller att de går emot ens religiösa tro *Jag är kristen och tycker att svordomar tilltalar djävulen* (flicka).

Analys

Att så få ungdomar på frågan *Använder du svordomar?* svarat nej menar vi kan bero på att svordomar har blivit en del av ungdomarnas språkbruk och att det inte längre anses särskilt

fult att bruka dem. Bland de ungdomar som inte använder svordomar tycks samtliga kunna ge klara besked på varför. Många pojkar svarar på frågan *Finns det någon anledning till att du använder/inte använder svordomar?* att det inte finns något egentligt skäl till att de använder svordomar. Detta tror vi kan bero på att svordomar har blivit en del av deras språkbruk och att det är något de inte reflekterar över. Att fler flickor (15 stycken) än pojkar (5 stycken) på frågan uppger att ilska är anledningen till att de använder svordomar tror vi kan bero på att flickor är mer verbala och pojkar mer fysiska. Om en pojke till exempel slår handen i väggen då han är förbannad tror vi att en flicka istället uttrycker det med ord.

Ungefär hur ofta använder du svordomar?

Tabell 4:1 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *Ungefär hur ofta använder du svordomar?*

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Flera gånger varje dag	32	32	64
Någon gång per dag	9	9	18
Flera gånger i veckan	2	2	4
Någon gång per vecka	4	2	6
Mer sällan	2	3	5
Aldrig	1	2	3
Inget svar	2	0	2
Totalt	52	50	102

Som framgår av tabell 4:1 använder en majoritet av flickorna och pojkarna svordomar dagligen.

Analys

Eftersom många, särskilt flickor, på tidigare nämnda fråga *Finns det någon anledning till att du använder/inte använder svordomar?* angett ilska som skäl till användandet går det kanske att anta att flickor (och pojkar) i tonåren har ett större dagligt behov av att få utlopp för känslor, däribland ilska, och låter detta ske genom svordomar. Vi tror också att många ungdomar brukar svordomar varje dag för att de vill skilja sig från vuxna (vilka vi generellt sett tror använder svordomar i lägre utsträckning än tonåringar) och för att markera en begynnande självständighet. Att man i tonåren är extra påverkbar för hur de i ens omgivning talar tror vi också kan spela en viss roll. Om dem man umgås med brukar svordomar är sannolikheten större för att man själv gör det.

Använder dina kompisar svordomar?

Tabell 4:2 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *Använder dina kompisar svordomar?*

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Ja, alla	26	29	55
Ja, vissa	25	20	45
Nej, ingen	0	0	0
Inget svar	1	1	2
Totalt	52	50	102

Som tabell 4:2 visar har en majoritet av flickorna och pojkarna kompisar som använder svordomar, oavsett om det är alla i umgängeskretsen eller bara vissa.

Analys

Eftersom det är så många av ungdomarna som uppgett att de själva använder svordomar är det kanske inte så konstigt att deras vänner också gör det. Då man är ung är man mer påverkbar av människor runtomkring, inte minst vad det gäller språket.

Vilka tror du använder flest svordomar i skolan?

Tabell 4:3 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *Vilka tror du använder flest svordomar i skolan?*

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Flickor	4	4	8
Pojkar	10	18	28
Båda använder dem lika mycket	37	27	64
Inget svar	1	1	2
Totalt	52	50	102

Som framgår av tabell 4:3 har mer än hälften av flickorna och pojkarna angett att båda könen använder svordomar i lika hög utsträckning under skoltid. Fler pojkar (18 stycken) än flickor (4 stycken) har angett att de själva använder flest svordomar. Fler flickor och pojkar (28 stycken) har tillsammans angett att pojkar använder svordomar i högre grad än vad flickor och pojkar (8 stycken) tillsammans har angett att flickor gör.

Varför tror du att det är så?

Hos de flickor (48 stycken) som har svarat på den öppna frågan *Varför tror du att det är så?*

och uppger att bruket av svordomar är lika stort hos båda könen, märks svar som *Vi är unga och tänker inte på vad vi säger* (flicka) samt *Det ligger knappast i vilket kön man tillhör* (flicka). Bland de pojkar (43 stycken) som har svarat på frågan dominerar *Vet inte* (23 stycken) och hos de ungdomar som har angett att pojkar använder fler svordomar än flickor märks svar så som *För flickor är lite finare i språket oftast* (flicka) och *Vi är tuffare* (pojke). Bland dem som uppgett att flickor svär i högre utsträckning än pojkar återfinns svar som *Tjejer snackar mer skit med varandra* (flicka) och *För dom är mer arga och använder svordomar så dom kan må bättre* (pojke).

Analys

Idag går det inte längre att urskilja någon större skillnad i svordomsbruk beroende på kön, istället visar vår undersökning att användandet av svordomar i stort sett är lika stort, oavsett om man är flicka eller pojke. På frågan om varför de tror att det är så har fler än hälften av pojkarna svarat att de inte vet. Kanske är det så att bruket av svordomar är en del av vardagen och att man på grund av det inte reflekterar över användandet. Varför fler pojkar än flickor har uppgett att de använder svordomar i högre utsträckning vet vi inte. Endast ett fåtal elever har tagit upp ”gamla” föreställningar om att flickor skulle tala finare och att pojkar skulle föredra att använda sig av ett grövre språk.

Vilka tror du använder flest svordomar i skolan?

Tabell 4:4 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *Vilka tror du använder flest svordomar i skolan?*

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Elever	50	46	96
Lärare	0	1	1
Båda använder dem lika mycket	1	3	4
Inget svar	1	0	1
Totalt	52	50	102

Som framgår i tabell 4:4 har nästan alla flickor och pojkar uppgett att elever, inte lärare, använder flest svordomar i skolan. Ett mindre antal flickor och pojkar har svarat att båda använder dem lika mycket.

Varför tror du att det är så?

På den öppna frågan *Varför tror du att det är så?* svarade 43 flickor och 39 pojkar. Bland de flickor som har svarat har 19 stycken uppgett likartade svar om att *Lärare måste föregå med gott exempel/vara förebilder* (flicka). Samma svar dominerar också hos pojkarna där var fjärde har uppgett detsamma *För att lärarna ska uppträda bra och inte svära* (pojke). Andra svar som angetts är *Ungdomar tänker inte på sitt språk* (flicka) och *Elever har vuxit upp med det* (pojke).

Analys

Som framgår av resultatet i tabell 4:4 har sammanlagt 96 flickor och pojkar svarat att elever i högre utsträckning än lärare använder svordomar i skolan. Detta menar vi tyder på att det finns en skillnad mellan vuxna och unga när det kommer till användandet av vissa ord. Hos ungdomarna finns en medvetenhet om hur deras lärare pratar och att de, av elevernas svar att döma, förväntas ha ett visst språk. Enligt ungdomarnas erfarenheter är det alltså få lärare som brukar fler svordomar än elever under skoltid.

När använder du svordomar?

Tabell 4:5 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *När använder du svordomar?*

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Under lektioner	0	0	0
På raster	3	9	12
Både under lektioner och raster	39	35	74
Inget av alternativen	8	6	14
Inget svar	2	0	2
Totalt	52	50	102

Som framgår av tabell 4:5 har en majoritet av flickorna och pojkarna uppgett att de använder svordomar under så väl lektioner som raster. Endast ett mindre antal av ungdomarna har svarat *Inget av alternativen*.

Varför tror du att det är så?

På den öppna frågan *Varför tror du att det är så?* har 40 flickor och 35 pojkar svarat. 16 flickor och 11 pojkar har uppgett att de inte vet varför. Bland dem som har svarat att de använder svordomar under så väl lektioner som raster går svar så som *Det bara kommer/blir*

så (flicka) och *Svär alltid* (pojke) att utläsa. Bland dem som har svarat att de endast använder svordomar på raster märks bland annat kommentarerna *Man måste visa respekt* (flicka) och *Man är upptagen på lektion med arbete och det är inte så populärt att svära när läraren är i närheten* (pojke). Bland de 14 elever som kryssat i *Inget av alternativen* (tabell 4:5) uppger ett flertal svar så som *Man svär inte i skolan*.

Analys

För de flesta flickor och pojkar som svarat på vår enkät tycks det inte spela någon roll om de befinner sig i ett klassrum eller om de har rast, det vill säga om någon lärare hör dem eller inte. Att svära idag tycks, i alla fall inte bland ungdomar, ses som något märkligt eller uppseendeväckande utan snarast som något normalt.

I sällskap med vem/vilka använder du svordomar?

Tabell 4:6 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *I sällskap med vem/vilka använder du svordomar?* (Flera alternativ får kryssas i)

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
När du umgås med kompisar i skolan	44	44	88
När du umgås med kompisar på fritiden	49	47	96
När du umgås med din mamma	32	24	56
När du umgås med din pappa	25	21	46
När du umgås med dina syskon	42	24	66
När du är ensam	37	29	66
Annan person	7	2	9
Inget svar	1	1	2

Nästan alla flickor och pojkar har i tabell 4:6 svarat att de använder svordomar i sällskap med kompisar. Många flickor, men betydligt färre pojkar, har också uppgett att de använder svordomar då de är tillsammans med sina syskon, samt om de är ensamma.

Analys

De flesta flickor och pojkar tycks inte bry sig särskilt mycket om var de befinner sig då de brukar svordomar. Snarare är det så att det är vem man umgås med som avgör. Att de svär då de är tillsammans med sina kompisar kanske inte är så konstigt, möjligtvis är det gruppsytryck eller bara så att dem man umgås med medvetet eller omedvetet påverkar ens eget språkbruk. Användandet av svordomar tycks vara mindre om man umgås med mamma eller pappa men

något större om man umgås med sina syskon. Eventuellt kan detta ha att göra med att de som har syskon ofta har syskon i ungefär samma ålder och att ålder är en viktig faktor för hur man talar.

I vilken/vilka av följande situationer svär du?

Tabell 4:7 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *I vilken/vilka av följande situationer svär du?* (Flera alternativ får kryssas i)

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
När du slår dig	50	39	89
När du är arg i största allmänhet	47	42	89
När du är arg på någon	46	37	83
När du är förvånad	34	23	57
När du är glad	28	22	50
När du vill visa dig tuff	3	2	5
När du vill kränka (vara elak mot) någon	27	26	53
När det är någonting du inte gillar	41	31	72
Annan situation	0	0	0
Inget svar	0	2	2

En majoritet av flickorna och pojkarna har i tabell 4:7 uppgett att de svär när de slår sig, när de är arga i största allmänhet, när de är arga på någon eller när det är något de inte gillar. Hälften av flickorna och pojkarna har uppgett att de använder svordomar i kränkande syfte men endast ett fåtal använder svordomar när de vill visa sig tuffa.

Analys

Svordomar tycks användas i en mängd olika situationer. Att bruka svordomar för att uttrycka känslor av olika slag, både negativa och positiva, faller sig för många flickor och pojkar naturligt. Kanske kan detta bero på att andra ord helt enkelt inte räcker till då man vill förstärka eller uttrycka vissa känslor. Att få uppgett att de använder svordomar då de vill visa sig tuffa tror vi kan bero på att det är något ungdomar inte är villiga att erkänna, varken för sig själva eller för andra. Ungefär hälften av flickorna och pojkarna har också uppgett att de använder svordomar i kränkande syfte. Varför det är så eller på vilket sätt har vi inget svar på. Vi finner det dock förvånande att så pass många ungdomar använder svordomar på detta vis.

4.2 Könsord

I avsnitt 4.2 redogörs för flickors och pojkars bruk av könsord och motiv till användandet av dessa. Här behandlas när, hur och tillsammans med vilka ungdomarna använder könsord.

4.2.1 Bruk av könsord och könsordsmotiv

Använder du könsord?

Tabell 4:8 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *Använder du könsord?*

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Ja	43	40	83
Nej	8	8	16
Inget svar	1	2	3
Totalt	52	50	102

Som framgår av tabell 4:8 använder en majoritet av flickor och pojkar könsord. 16 ungdomar uppger att de inte använder könsord.

Finns det någon anledning till att du använder/inte använder könsord?

På den öppna frågan *Finns det någon anledning till att du använder/inte använder könsord?* har 41 flickor och 35 pojkar svarat. Knappt hälften av flickorna och en tredjedel av pojkarna har uppgett att det inte finns någon speciell anledning till varför de använder könsord medan några av ungdomarna menar att *De bara kommer* (flicka). Andra svar är *När jag blir arg* (pojke) och *För att förstärka ord* (pojke). Bland de flickor och pojkar som uppgett att de inte använder könsord har ett flertal svarat att de finner det smaklöst *Det är fult och jag fattar det inte* (flicka) och *Jag tycker det är för grovt* (pojke).

Analys

Att en så stor del av flickorna och pojkarna uppgett att de använder könsord tror vi kan bero på att könsorden mer och mer har kommit att komplettera svordomarna i deras roll som förstärkningsord. Vi tror också det kan vara så att ungdomar inte alltid reflekterar över ordens betydelse utan använder dem som vilka ord som helst, mer eller mindre utan att tänka sig för.

Ungefär hur ofta använder du könsord?

Tabell 4:9 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *Ungefär hur ofta använder du könsord?*

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Flera gånger varje dag	12	16	28
Någon gång per dag	12	13	25
Flera gånger i veckan	7	0	7
Någon gång per vecka	5	5	10
Mer sällan	7	7	14
Aldrig	8	6	14
Inget svar	1	3	4
Totalt	52	50	102

Som framgår av tabell 4:9 har hälften av ungdomarna (53 stycken) uppgett att de använder könsord dagligen. 14 av ungdomarna har svarat att de aldrig använder könsord.

Analys

Att en majoritet av de flickor och pojkar som använder könsord uppger att de, liksom de som brukar svordomar, använder dem varje dag föranleder oss att tro att könsorden har blivit rumsrena bland ungdomar. De flesta flickor och pojkar verkar inte heller tycka det är något märkligt i att använda dem dagligen vilket kan förklara att användningen bland dem är så utbredd. Trots att bruket är utbrett är det fortfarande betydligt fler som använder svordomar (82 stycken, se tabell 4:1) än könsord (53 stycken, se tabell 4:9) dagligen.

Använder dina kompisar könsord?

Tabell 4:10 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *Använder dina kompisar könsord?*

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Ja, alla	15	13	28
Ja, vissa	34	35	69
Nej, ingen	2	0	2
Inget svar	1	2	3
Totalt	52	50	102

En övervägande del av flickorna och pojkarna uppger i tabell 4:10 att vissa eller alla av deras kompisar använder könsord. Ett fåtal flickor och inga pojkar har vänner som inte använder könsord.

Analys

Att könsord har blivit en del av ungdomars språkbruk framgår tydligt av svaren i tabell 4:10 och att dem man umgås med använder könsord tycks snarare vara regel än undantag.

Vilka tror du använder flest könsord?

Tabell 4:11 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *Vilka tror du använder flest könsord i skolan?*

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Flickor	1	4	5
Pojkar	18	18	36
Båda använder dem lika mycket	31	27	58
Inget svar	2	1	3
Totalt	52	50	102

Som framgår av tabell 4:11 svarar drygt hälften av ungdomarna (58 stycken) att båda könen använder könsord i skolan i lika stor utsträckning. Lika många flickor som pojkar svarar att pojkar använder flest könsord i skolan. Endast ett fåtal ungdomar har uppgett att flickor är de största användarna av könsord.

Varför tror du att det är så?

På den öppna frågan *Varför tror du att det är så?* har 32 flickor och 36 pojkar svarat. Bland de flickor som har svarat att båda använder dem lika mycket märks svar som *Det spelar ingen roll om man är pojke eller flicka* (flicka), *Båda snackar lika mycket* (flicka). Ingen av pojkarna har svarat på varför de tror att båda könen använder könsord i lika hög utsträckning. Bland de ungdomar som har svarat att pojkar använder flest könsord i skolan märks kommentarer som *Pojkar är fulare i mun* (flicka) och *För vi är omogna* (pojke). De svar som dominerar bland flickorna och pojkarna är dock *Vet inte*, vilket 13 flickor och 12 pojkar har svarat.

Analys

Här framgår att båda könen är lika flitiga användare av könsord. En stor skillnad mellan flickorna och pojkarna är att fler pojkar än flickor har svarat att det egna könet använder könsorden mest frekvent. Kanske kan detta bero på att pojkar vill framhålla sig själva som lite grövre och tuffare i språket medan flickorna tycker att de uttrycker sig på samma sätt som

pojkar. Att så många trots allt har svarat *Vet inte* på frågan om varför de tror att det är så, tror vi kan ha att göra med att ungdomar inte reflekterar så mycket över varför flickor och pojkar använder könsord i olika utsträckning.

Vilka tror du använder flest könsord i skolan?

Tabell 4:12 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *Vilka tror du använder flest könsord i skolan?*

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Elever	50	46	96
Lärare	0	1	1
Båda använder dem lika mycket	1	3	4
Inget svar	1	0	1
Totalt	52	50	102

Tabell 4:12 visar att nästan samtliga flickor och pojkar har uppgett att elever, och inte lärare, använder flest könsord i skolan.

Varför tror du att det är så?

På den öppna frågan *Varför tror du att det är så?* har 27 flickor och 36 pojkar svarat. Ett stort antal ungdomar har svarat att lärare måste tänka på hur de pratar och att de måste vara föredömen *Det ser ju inte allt för bra ut om en lärare skriker könsord* (pojke). Ett par av ungdomarna har också gjort kopplingar mellan språkbruk och ålder *Förhoppningsvis växer man ifrån de orden* (flicka) och *Lärare är förhoppningsvis mer mogna än så* (pojke).

Analys

Att så många av ungdomarna har uppgett att de använder könsord i högre utsträckning än vad lärare gör tyder på att det finns en slags medvetenhet hos många om hur lärare och ungdomar talar. Resultaten i tabellen visar på att det finns, om inte ett eget språk, så ett från vuxna avvikande bruk av könsord bland tonåringar. Också här, liksom på frågan om svordomar, märks det att eleverna har tydliga åsikter om hur en lärare bör tala och vilka ord han/hon får använda sig av.

När använder du könsord?

Tabell 4:13 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *När använder du könsord?*

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Under lektioner	0	0	0
På raster	8	17	25
Både under lektioner och raster	26	17	43
Inget av alternativen	16	14	30
Inget svar	2	2	4
Totalt	52	50	102

Tabell 4:13 visar att ungefär hälften av flickorna och en tredjedel av pojkarna använder könsord på både lektioner och raster. En betydligt större del pojkar än flickor har uppgett att de använder könsord enbart på raster. En knapp tredjedel av samtliga ungdomar har uppgett att de varken använder könsord på lektioner eller på raster, det vill säga *Inget av alternativen*.

Varför tror du att det är så?

På den öppna frågan *Varför tror du att det är så?* har 19 flickor och 21 pojkar svarat. Bland de ungdomar som använder orden på så väl rast som lektion, märks svar så som *För att jag använder det i mitt vardagsspråk* (flicka), *Det beror ju inte på vart man är utan hur man känner* (flicka) och *Används när jag vill använda det, oavsett var* (pojke). De ungdomar som uppgett att de endast använder könsord på raster har bland annat uppgett *Kanske inte är så smart att sitta och skrika fitta eller kuk på lektionen* (flicka) samt *Man tänker kanske på att säga saker på lektionen eftersom då jobbar man med något och då är man ju koncentrerad* (pojke). Bland de flickor och pojkar som kryssat för inget av alternativen finns kommentarer så som *Gör inte det i skolan* (flicka) och *För att jag inte använder det* (pojke).

Analys

Bland de flickor och pojkar som har svarat att de använder könsord både under lektioner och på raster tycks det vara så att situationen och en eventuell närvaro av vuxna inte påverkar, vilket visar sig på det sätt eleverna har svarat. Att fler flickor än pojkar uppger att de använder könsord både under lektioner och på raster (det samma gäller för svordomar, se tabell 4:5) tror vi kan bero på att de genom denna typ av språkbruk vill ta plats och få uppmärksamhet på samma vis som vi tror att pojkarna traditionellt sett har fått i skolans värld. Däremot verkar situationen vara den motsatta bland de ungdomar som uppgett att de endast använder könsord på raster. Där tycks det finnas en medvetenhet om att en viss typ av ord inte hör hemma i

klassrummet eller i närvaro av en lärare. Kanske är det också så att vad man gör på rasten spelar in (spel, informellt samtal med mera) och påverkar språkbruket. Bland de flickor och pojkar som svarat att de inte använder könsord alls i skolan (30 stycken) är det möjligt att en del av dem använder dessa ord då de är hemma, på fritiden. Detta eftersom det på frågan om hur ofta de använder könsord (se tabell 4:9) endast var 14 stycken som svarade att de aldrig använder dem.

I sällskap med vem/vilka använder du könsord?

Tabell 4:14 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *I sällskap med vem/vilka använder du könsord?* (Flera alternativ får kryssas i)

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
När du umgås med kompisar i skolan	35	30	65
När du umgås med kompisar på fritiden	39	34	73
När du umgås med din mamma	15	4	19
När du umgås med din pappa	12	5	17
När du umgås med dina syskon	28	13	41
När du är ensam	28	18	46
Annan person	2	0	2
Inget svar	10	9	19

I tabell 4:14 uppger de flesta flickor och pojkar att de använder könsord tillsammans med kompisar, så väl i skolan som på fritiden. En relativt stor del flickor använder också könsord då de är tillsammans med sina syskon. Knappt hälften (46 stycken) av flickorna och pojkarna uppger att de använder könsord då de är ensamma. Betydligt fler flickor än pojkar uppger att de använder könsord då de umgås med mamma och pappa.

Analys

I tabell 4:14 framgår att flickor och pojkar använder könsord då de är tillsammans med sina vänner, oavsett plats (skolan, fritiden). Varför flickor, i betydligt högre utsträckning än pojkar, använder könsord (detta gäller även svordomarna) i sällskap med sina syskon kan inte utläsas av enkätsvaren. Att ungdomar använder könsord tillsammans med sina syskon tror vi dock kan bero på att syskonen ofta är någorlunda jämgamla och att åldern på dem man pratar med kan vara en avgörande faktor för ens språkbruk. Varför fler flickor än pojkar använder könsord i sällskap med sina föräldrar är svårt att svara på. Kanske försöker man genom att bruka könsord provocera. Att många flickor och pojkar svarat att de använder könsord då de

är ensamma tror vi kan sammanfalla med att många också uppgett att de använder dessa ord då de till exempel slår sig eller är arga i största allmänhet (se tabell 4:15, 4:16). Att detta också gäller för svordomsbruket stödjer teorin om att dessa ord brukas som förstärkningsord.

Vad betyder ordet bög för dig?

På den öppna frågan *Vad betyder ordet bög för dig?* svarade 36 flickor och 42 pojkar. De allra flesta av dem uppgav svar så som *En kille som gillar killar* (21 stycken) eller *Homosexuell* (26 stycken). Andra svar som angavs handlade om killar som avviker från typiskt manliga stereotyper. *Äckligt, feminin kille* (flicka) *En feminin kille* (pojke) eller att det används som skällsord då någon varit dum.

Analys

För mer än hälften av de flickor och pojkar som svarat på frågan innebär ordet *bög* någon som är homosexuell. För en del ungdomar har ordet en annan innebörd som pekar på ej typiskt manliga stereotypa egenskaper.

Om du använder ordet bög, på vilket sätt använder du det och om vem/vad/vilka?

På den öppna frågan *Om du använder ordet bög, på vilket sätt använder du det och om vem/vad/vilka?* svarade 31 flickor och 35 pojkar. Svaren varierade. 11 ungdomar använder ordet om homosexuella. Ett flertal flickor och pojkar har kommenterat att de använder ordet som ett kraftuttryck då de är förbannade, irriterade eller sura på någon (17 stycken). Ett antal ungdomar (12 stycken) har uppgett att de använder ordet bög på skämt *När någon polare drygar sig* (pojke) och några flickor och pojkar (8 stycken) uppger att de använder ordet som ett skällsord för att kränka någon.

Analys

Att inte fler ungdomar än 11 stycken uppger att de använder ordet som en beskrivning av sexuell läggning tror vi kan bero på att den definitionen är så självklar att de flesta ungdomar därför inte nämnt den i sina svar. Detta trots att föregående fråga visar att ordet har den betydelsen för över hälften av flickorna och pojkarna. Att så många svarat att de använder ordet då de är förbannade, irriterade eller sura på någon stämmer överens med de sätt på vilket ungdomarna tidigare uppgett att de använder svordomar. Kanske hade vi trott att fler skulle ha

uppgett att de använder ordet i kränkande syfte. Möjligtvis är det så att en del ungdomar inte vill erkänna på vilket sätt ordet används eftersom det skulle innebära att de utlämnade sig själva och sina åsikter.

I vilken/vilka av följande situationer använder du bög, hora, kuk och fitta?

Tabell 4:15 Hur flickor svarat på frågan *I vilken/vilka av följande situationer använder du bög, hora, kuk och fitta?* (Flera svar får kryssas i)

Svarsalternativ	Bög	Hora	Kuk	Fitta
När du slår dig	16	25	27	37
När du är arg i största allmänhet	19	29	23	34
När du är arg på någon	25	31	25	36
När du är förvånad	6	6	8	8
När du är glad	4	4	5	7
När du vill visa dig tuff	2	1	0	3
När du vill kränka (vara elak mot) någon	17	21	12	18
Inget svar	18	17	17	12

Som framgår av tabell 4:15 använder flickor till största delen könsord när de slår sig, när de är arga i största allmänhet, när de är arga på någon eller om de vill kränka. Ett fåtal av dem använder *bög, hora, kuk* och *fitta* när de är förvånade, när de är glada eller när de vill visa sig tuffa.

I vilken/vilka av följande situationer använder du könsord?

Tabell 4:16 Hur pojkar svarat på frågan *I vilken/vilka av följande situationer använder du bög, hora, kuk och fitta?* (Flera svar får kryssas i)

Svarsalternativ	Bög	Hora	Kuk	Fitta
När du slår dig	9	14	18	23
När du är arg i största allmänhet	13	14	17	18
När du är arg på någon	23	17	18	24
När du är förvånad	4	3	6	3
När du är glad	4	3	6	5
När du vill visa dig tuff	3	3	5	3
När du vill kränka (vara elak mot) någon	15	11	9	10
Inget svar	18	23	21	17

Som framgår av tabell 4:16 använder pojkar till största delen könsord när de slår sig, när de är arga i största allmänhet, när de är arga på någon eller om de vill kränka. Ett fåtal av dem använder *bög*, *hora*, *kuk* och *fitta* när de är förvånade, när de är glada eller när de vill visa sig tuffa.

Analys

Av tabell 4:15 och 4:16 framgår att skillnaderna mellan könen är små. Att flickor och pojkar använder könsord då de till exempel slår sig, är arga i största allmänhet eller arga på någon är kanske inte så konstigt då en del av ungdomarna tycks använda könsord ungefär på samma sätt som de använder svordomar, det vill säga för att uttrycka känslor. Att relativt många svarat att de använder dessa ord i kränkande syfte väcker frågan om ungdomars medvetenhet om vilka konsekvenser deras språkbruk kan få. Kanske är det så att många använder könsord på samma sätt som vilka andra ord som helst, utan att tänka på vad orden egentligen betyder. Bland båda könen är det endast ett fåtal som använder könsord då de vill visa sig tuffa. Det är en betydligt mindre andel än vi hade förväntat oss och kan eventuellt bero på att de inte vill erkänna om de använder svordomar på detta sätt eller att det, bland ungdomar, är så vanligt förekommande att könsord inte används just i syfte att visa sig häftig.

Vad betyder ordet hora för dig?

På den öppna frågan *Vad betyder ordet hora för dig?* svarade 36 flickor och 44 pojkar. En tredjedel av ungdomarna uppgav *Prostituerad* eller *Någon som säljer sex*. Andra svar handlade mer eller mindre om lösaktighet. En fjärdedel av ungdomarnas svar handlade om *Någon som knullar runt/någon som har legat med många* (flicka). Andra svar som angavs var *En billig/slampig tjej* (pojke), *En dum, äcklig tjej* (flicka).

Analys

För en tredjedel av flickorna och pojkarna som har svarat på frågan *Vad betyder ordet hora för dig?* innebär ordet någon som är prostituerad. För den fjärdedel som svarat att ordet kan ha en vidare betydelse än prostituerad eller någon som säljer sex tycks det handla om *någon*, vem som helst. Om denna *någon* är en flicka eller pojke uppges inte och det är därför svårt att veta vad de egentligen syftar på. Den gemensamma nämnaren tycks i alla fall vara att denna *någon* är "lösaktig".

Om du använder ordet hora, på vilket sätt använder du det och om vem/vad/vilka?

På den öppna frågan *Om du använder ordet hora, på vilket sätt använder du det och om vem/vad/vilka?* svarade 35 flickor och 27 pojkar. Svaren varierade. Några av flickorna (7 stycken) uppger att de använder ordet då de är arga eller irriterade på någon medan ett antal pojkar (5 stycken) använder ordet på skämt. Fler flickor (9 stycken) än pojkar (3 stycken) har svarat att de använder ordet om en *Tjej som ligger med/har sex med många killar* (flicka).

Analys

Särskilt anmärkningsvärt är det att flickor i högre utsträckning än pojkar använder *hora* i bemärkelsen lösaktig om någon av det kvinnliga könet. Möjligtvis används ordet för att smutskasta en person. Att ordet används på så många olika sätt tyder på att dess ursprungliga betydelse vidgats.

Har du blivit kallad något/några av följande ord i skolan någon gång?

Tabell 4:17 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *Har du blivit kallad något/några av följande ord i skolan någon gång?* (Flera alternativ får kryssas i)

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Bög	15	23	38
Hora	31	19	50
Kuk	10	22	32
Fitta	31	21	52
Inget svar	12	14	36

Av tabell 4:17 framgår att fler flickor än pojkar har blivit kallade *hora* (31 flickor, 19 pojkar) och *fitta* (31 flickor, 21 pojkar). Något fler pojkar än flickor har blivit kallade *bög* (23 pojkar, 15 flickor) respektive *kuk* (22 pojkar, 10 flickor).

Om ja, när (i vilket sammanhang) blev du kallad det?

Här har 35 flickor och 20 pojkar svarat. Mer än hälften av dem som svarat på den öppna frågan *Om ja, när (i vilket sammanhang) blev du kallad det?* uppgav att det var på skoj (17 flickor, 12 pojkar). En tredjedel av ungdomarna svarade att de blivit benämnda med något av orden när de bråkat med någon (12 flickor, 9 pojkar).

Hur kändes det?

På den öppna frågan *Hur kändes det?* har 30 flickor och 32 pojkar svarat. Bland båda könen svar dominerade *Jag tog inte åt mig* (pojke) och *Brydde mig inte* (flicka), något som sammanlagt 23 stycken uppgav. Ett antal flickor och pojkar har uppgett att de blivit ledsna eller att det känts kränkande (16 stycken).

Vad gjorde du?

På den öppna frågan *Vad gjorde du?* svarade 30 flickor och 33 pojkar. En majoritet av flickornas svar handlar om att de *Sa saker tillbaka/sa något värre tillbaka* (15 stycken) medan endast ett fåtal av pojkarna svarat detta (5 stycken). Flera ungdomar kommenterade att de inte handlat alls (15 stycken). Andra svar som angavs var *Slog jäveln som sa så* (pojke) och *Gick därifrån* (pojke).

Analys

Att en majoritet av flickorna har blivit kallade *hora* (31 stycken) och *fitta* (31 stycken) är fler än vad vi hade trott. Anmärkningsvärt är att en relativt stor del av pojkarna också blivit kallade för dessa ord (19 respektive 21 stycken) eftersom de förknippas med det kvinnliga könet, inte det manliga. Kanske har dessa två ord helt enkelt blivit populära att använda. Bland pojkarna har något fler uppgett att de blivit kallade för *bög* än för något av de andra orden. I övrigt råder en jämn fördelning könsorden emellan. Precis som det för pojkarna är anmärkningsvärt att de uppgett att de har blivit kallade *hora* och *fitta*, är det precis lika anmärkningsvärt att flera flickor har blivit kallade *bög* (15 stycken) respektive *kuk* (10 stycken). Varför det är så är svårt att svara på, men kanske tänker man inte på vad man säger och till vem. Att så få av ungdomarna uppger att de inte bryr sig eller ens reagerar över att bli kallade för könsord beror eventuellt på att könsorden, precis som svordomarna, har blivit en del av flickornas och pojkarnas vardag och att de är så vana att de inte längre reagerar.

Har du kallat någon ett eller flera av följande ord?

Tabell 4:18 Hur flickor och pojkar har kryssat i på frågan *Har du kallat någon ett eller flera av följande ord?* (Flera alternativ får kryssas i)

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Bög	33	32	65
Hora	33	21	54
Kuk	27	21	48
Fitta	33	24	57
Har inte kallat någon för något av dessa ord	6	8	14
Inget svar	6	8	14

Tabell 4:18 visar att två tredjedelar av flickorna har kallat någon *bög*, *hora* och *fitta* medan en något lägre andel flickor uppger att de har kallat någon *kuk*. En lika stor majoritet av pojkarna har kallat någon *bög* medan siffrorna är något lägre för *hora*, *kuk* och *fitta*.

Om ja, i vilket sammanhang?

Här har 34 flickor och 27 pojkar svarat. 13 flickor och 8 pojkar har på den öppna frågan *Om ja, i vilket sammanhang?* uppgett att det var på skämt medan andra svar som angivits är bråk (11 flickor, 4 pojkar) och ilska (5 flickor, 4 pojkar).

Analys

Som framgår av tabell 4:18 tycks *bög* vara det ord som flest flickor och pojkar (65 stycken) har kallat någon. Kanske är det så att detta ord, som handlar om homosexualitet, är extra spännande och ”känsligt” att använda när man är tonåring då det är särskilt viktigt att vara som alla andra och inte avvika från den heterosexuella normen. Att relativt många har uppgett att de använder något av könsorden vid bråk och ilska kan kanske förklaras med att man då inte medvetet planerat att kalla någon för exempelvis *kuk* eller *fitta* utan att det är något som sägs spontant. Att fler flickor än pojkar har kallat någon för något av könsorden kan eventuellt bero på att flickorna genom språket vill hävda sig och ta plats.

Vilket/vilka av följande ord skulle du tycka vara värst att bli kallad?

Tabell 4:19 Hur flickor och pojkar svarat på frågan *Vilket/vilka av följande ord skulle du tycka vara värst att bli kallad?* (Flera alternativ får kryssas i)

Svarsalternativ	Flickor	Pojkar	Totalt
Bög	3	15	18
Hora	37	13	50
Kuk	2	3	5
Fitta	13	8	21
Inget svar	7	16	23

En klar majoritet av flickorna (37 stycken) uppger enligt tabell 4:19 att det skulle vara värst att blir kallad *hora*, därefter *fitta*. Få flickor uppger *bög* eller *kuk*. En majoritet av de pojkar som svarat har uppgett att det vore värst att bli kallad *bög* eller *hora*. Flera av pojkarna (16 stycken) har inte svarat på frågan.

Varför tycker du så?

På den öppna frågan *Varför tycker du så?* har 31 flickor och 30 pojkar svarat. Ett flertal av de flickor som uppgett att det skulle vara värst att bli kallad *hora* har angett *Ett mycket kränkande ord* (9 stycken) som skäl till detta. Andra svar är *För då blir man utpekad som någon som säljer sig* (flicka) och *Inte kul att få rykten* (flicka). Bland de pojkar som svarat *hora* märks svar som *För det är ett fult ord* samt *Att bli kallad hora om man inte är prostituerad måste vara hemskt och jag tycker inte det är okej*. Bland de pojkar som svarat att det skulle vara värst att bli kallad *bög* märks svar så som *För bög är något man inte väljer att vara* och *Bögar är äckliga*. Bland de flickor som svarat att det skulle vara värst att bli kallad för *fitta* anges *Kränkande* och *Det är grovt* som skäl.

Analys

Här framkommer att en majoritet av flickorna tycker att det vore värst att bli kallad för *hora* och pojkarna för *bög*, bland annat därför att det finns en rädsla för att bli utpekad som något man inte är och få rykten om sig. Att relativt många pojkar också har svarat *hora* skulle kunna bero på att de sympatiserar med flickorna och tänker sig in i deras situation. Att förhållandevis många pojkar inte har svarat på frågan tror vi kan bero på att de inte tycker något ord är värre än det andra eller möjligtvis att de tycker att alla ord vore lika illa att bli kallade och därför inte kunnat peka ut något specifikt. Att pojkar skulle använda ordet *bög* för att ta av-

stånd från de som faller utanför normen visar sig inte alls stämma med vad vi har fått fram i vår undersökning. Resultaten visar att ordet används i ungefär lika hög utsträckning och på samma sätt av båda könen.

5 Sammanfattande diskussion

I kapitel 5 följer en sammanfattande diskussion av våra resultat samt förslag till vidare forskning.

Våra resultat visar att något fler ungdomar använder svordomar än könsord men att båda, då de används, används lika frekvent. Förvånansvärt är att många fler än vi trott visat sig använda könsord. Kotsinas (2003) menar att det hör tonårstiden till att använda sig av ord och uttryck som avviker från de vuxnas och att könsorden har kommit att bli de nya svordomarna eftersom gamla förstärkningsord inte längre räcker till. Eftersom vi tror att svordomar används av många vuxna kan det vara så att de tappat lite av sin laddning och därmed inte är lika häftiga (och provokativa) att använda för ungdomar. Kanske är detta anledningen till att så många flickor och pojkar tagit könsorden till sig och gjort dem till sina.

Einarssons & Hultmans undersökning från 1984 pekar på uppfattningen att pojkars språk i högre utsträckning är fult och grovt medan flickors är fint och nätt, samt att pojkar i högre utsträckning använder sig av svordomar för att markera en begynnande manlighet och för att visa sig tuffa. Vår undersökning visar, vilket Kotsinas (2003) också påvisar, att det inte finns några större skillnader mellan könen då en majoritet av både flickorna och pojkarna använder svordomar och könsord. Detta bekräftas även av ungdomarna själva eftersom en övervägande del av dem svarar att flickor och pojkar använder svordomar och könsord i lika stor utsträckning. Att flickor skulle sträva efter att tala fint och nätt märks på inget sätt i våra resultat. De visar inte heller att flickor, och inte minst pojkar, skulle använda svordomar för att visa sig tuffa. Kanske bör man ta i beaktning att Einarsson & Hultmans studie har 25 år på nacken och att det inte är konstigt att samhället, och också språket, har förändrats. Möjligtvis sammanhänger denna språkliga utveckling, och att flickors och pojkars språk har blivit mer likartat, med att kvinnor i allt högre utsträckning tagit för sig i samhället och att deras ställning har stärkts. Kanske är det också så att ju mer jämställda vi blir, desto mer likartat blir språket?

Enligt Kotsinas (1994) är språk viktigt i ungdomars identifikation med andra. Språket fungerar också som en del i flickors och pojkars skapande av en egen identitet. Så väl Jörgen-

sen (1995) som Kotsinas (2003) påvisar också att ungdomar använder en viss typ av ord. Att en majoritet av flickorna och pojkarna använder svordomar och könsord och att en majoritet av deras kompisar också gör det stärker uppfattningen om att ålder och umgänge påverkar språkbruket. Det stämmer också med de resultat vi fått fram då många ungdomar uppger att de tror att bruket av svordomar, särskilt könsord, hör ungdomen till. Kanske kan det också vara så att man i tonåren utmärker sig mer om man *inte* använder svordomar och könsord än om man gör det.

När vi själva gick i skolan förekom det knappast att någon elev använde svordomar, än mindre könsord, inför en lärare, dels av respekt, dels för att ett sådant språkbruk inte ansågs höra hemma i klassrummet. Att svordomar och könsord har tagit ett steg från det privata till det offentliga visar sig tydligt i vår undersökning då en stor del av ungdomarna uppger att de använder denna typ av språkbruk, både på lektioner och på raster. Däremot kan det tyckas förvånande att fler pojkar än flickor enbart använder könsord på raster. Att det skett en förändring kan eventuellt bero på att elevernas respekt för lärare har minskat och att de ses som "vilka vuxna som helst". Att många ungdomar (inte minst pojkar) vilket resultaten också visar, tycks använda denna typ av språkbruk mindre hemma i föräldrarnas närvaro än vad de gör i skolan kan också bero på att det möjligtvis blir större påföljder hemma än vad det blir i skolan.

Bolander (2005) menar att språk inte är en isolerad företeelse utan är beroende av olika människor och olika situationer. Möjligen kan det vara så att skolmiljön, och det faktum att det kanske är den enda platsen där så många människor i samma ålder är samlade, skapar, och kanske till och med triggat en viss typ av språkanvändning i fråga om svordomar och könsord. Möjligtvis kan det även vara så att ungdomar använder denna typ av språkbruk som en provokation mot vuxna i skolan då de fungerar som auktoriteter.

Då ungdomar använder svordomar ligger först och främst psykologiska och språkliga motiv bakom. De sociala (som att visa sig tuff) utgör sällan motivet. Genom att studera undersökningens resultat har vi kunnat se att könsord används på samma sätt som svordomar, inte minst då de brukas för att förstärka något, eller som ett utrop vid olika känslor, till exempel då man är arg eller slår sig. Däremot skiljer sig bruket av svordomar och könsord åt på så sätt att könsord i högre utsträckning används vid kränkning. När det kommer till användandet av könsord finns det inga markanta skillnader mellan könen. Många flickor och pojkar har kallat någon för något könsord, mest frekvent använt bland båda könen är *bög*. Många uppger även att de själva har blivit kallade för något könsord.

Flickorna tycker att *hora* eller *fitta* är de värsta orden att bli kallad medan pojkarna tycker *bög* och *hora*. Att flickorna just uppger *hora* tror vi kan hänga samman med åsikterna om att flickor inte bör ha sex med hur många som helst medan pojkar (?) får det. Att pojkarna uppgett *bög* tror vi kan hänga samman med att det finns en rädsla för att avvika från normen. Att de också svarat *hora* kan tyckas lite märkligt men kan eventuellt bero på att det är ett ord som fungerar då man vill skämta med varandra och att man som pojke inte vill förknippas med något ”kvinnligt”. Kotsinas (2003) menar att ungdomar använder könsord på skoj, vilket också stämmer med våra resultat. Tydligt är också att de många gånger används utan eftertanke och utan att fundera på ordens egentliga innebörd. Därmed fungerar de också, ibland medvetet, ibland inte, som ett medel vid kränkning.

Sammanfattningsvis skulle vi på frågan om språk och kön hänger samman, när det gäller ungdomars användning av svordomar och könsord, svara nej. Visserligen finns det skillnader men likheterna är större. Det är också viktigt att komma ihåg att de, förutom att ha olika kön, också är olika individer. Att ungdomar använder svordomar är kanske inte så konstigt, det gör även vuxna. Vi menar därför att bruket av svordomar, och på det sätt de används, inte är något att oroas över. Bortsett från att användandet av dem är mer frekvent i tonåren, kan de snarast räknas till ett ”normalt” språkbruk.

Att få ungdomar att reflektera över sitt eget språkbruk och fundera över just *varför* har i vissa fall varit svårt. Av undersökningens resultat att döma menar vi att man bör vara lite observant på unga flickors och pojkars bruk av könsord. Att de använder könsord vore väl, om de användes i sin egentliga betydelse och som förstärkningsord, ingen större fara. Lite bekymrad tycker vi dock att man bör vara över att de tycks användas som vilka ord som helst och att ungdomar inte reagerar nämnvärt över andras användning av dem utan att det mer eller mindre ses som något normalt. Särskilt allvarligt är då de används i kränkande syfte eftersom det kan såra andra människor.

Frågan om flickors och pojkars bruk av könsord är tudelad. Är bruket av dem något övergående som hör tonåren till och som sedan försvinner i takt med att deras språkbruk förändras och mognar? Eller kommer den generation som nu använder dem också att ta dem med sig då de blir äldre? Svaret på dessa båda frågor får framtiden utvisa men förmodligen är det så att unga alltid haft, och förmodligen alltid kommer att ha, ett eller flera ord som särskilt upprör (inte minst vuxna) och som väcker debatt. Med all säkerhet tror vi att orden ”aldrig har ungdomar talat så dåligt som nuförtiden” (Kotsinas 2003:11) kommer att yppas igen. Frågan är bara vilka ord som står näst på tur.

5.1 Förslag till framtida forskning

I en framtida studie vore det intressant att ta reda på hur unga människor i åldern 20 till 25 år talar. Har det frekventa bruk av svordomar och könsord som är typiskt för tonåren (och i skolmiljö) försvunnit eller har det stannat kvar? Särskilt spännande vore att koppla detta till olika kontexter, så som arbetsplats och lärosäte, samt ta reda på om dessa inverkar på hur man pratar.

Referenser

Allén, Sture, Gellerstam, Martin & Malmgren, Sven-Göran, 1989: *Orden speglar samhället*. Stockholm: Allmänna förlag.

Andersson, Lars-Gunnar, 1985: *Fult språk*. Stockholm: Lars-Gunnar Andersson & Carlsson Förlag AB.

Bolander, Maria, 2005: *Funktionell svensk grammatik*. Stockholm: Liber

Edlund, Ann-Catrine, Erson, Eva & Milles, Karin, 2007: *Språk och kön*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Einarsson, Jan, 2004: *Språksociologi*. Lund: Studentlitteratur.

Einarsson, Jan & Hultman, Tor, 1984: *God morgon pojkar och flickor*. Malmö: LiberFörlag.

Jørgensen, Nils, 1995: *Barnspråk och ungdomsspråk*. Lund: Studentlitteratur.

Kotsinas, Ulla-Britt, 1994: *Ungdomsspråk*. Uppsala: Hallgren & Fallgren.

Kotsinas, Ulla-Britt 2003: *En bok om slang, typ*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Ljung, Magnus, 2006: *Svordomsboken*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Milles, Karin, 2008: *Jämställt språk*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Nordenstam, Kerstin, 2003: *Genusperspektiv på språk*. Stockholm: Högskoleverket i samarbete med Nationella sekretariatet för genusforskning.

Norstedts svenska ordbok. 2003. 1 uppl. Stockholm: Språkdata och Norstedts Akademiska Förlag.

Tetzchner, Stephen von, 2005: *Utvecklingspsykologi*. Lund: Studentlitteratur.

Trost, Jan, 2001: *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet, 2002: Forskningsetiska principer i humanistisk–samhällsvetenskaplig forskning. (27.12.2008) Stockholm: Vetenskapsrådet.

<http://www.vr.se/download/18.668745410b37070528800029/>

Öhman, Sofia, 2004: Ungdomar är ofta kreativa språkbrukare. (15.12.2008)

http://web.abo.fi/meddelanden/forskning/2004_16_ungdomssprak.sht

Bilaga Enkätfrågor

Undersökning om gymnasieelevers bruk av svordomar och könsord

Vi vore tacksamma om du ville ägna en stund åt att svara på följande frågor. Om du inte tycker att utrymmet räcker eller om du har något du vill tillägga går det bra att skriva på raderna på sista sidan!

Jag är...

Tjej

Kille

Vilket program läser du?

Användning av svordomar

1. Vad menar du med svordomar?

---

2. Använder du svordomar?

Ja

Nej

Om ja, vilka svordomar använder du?

---

3. Finns det någon anledning till att du använder/inte använder svordomar?

---

4. Ungefär hur ofta använder du svordomar?

Flera gånger varje dag

Någon gång per dag

Flera gånger i veckan

Någon gång per vecka

Mer sällan

Aldrig

5. Använder dina kompisar svordomar?

Ja, alla

Ja, vissa

Nej, ingen

6. Kryssa i vilka du tror använder följande ord:

Jag själv   Kompisar på skolan   Andra elever på skolan   Vuxna på skolan

Jävlar

Helvete

Fan

Satan

7. Om du använder orden jävlar, helvete, fan och satan finns det något/några av dessa ord du använder mer än de andra?

Varför tror du att det är så?

---

8. Vilka tror du använder flest svordomar i skolan?

Flickor

Pojkar

Båda använder dem lika mycket

Varför tror du att det är så?

---

9. Vilka tror du använder flest svordomar i skolan?

Elever

Lärare

Båda använder dem lika mycket

Varför tror du att det är så?

---

10. När använder du svordomar?

Under lektioner

På raster

Både under lektioner och på raster

Inget av alternativen

Varför tror du att det är så?

---

11. I sällskap med vem/vilka använder du svordomar? (Flera alternativ får kryssas i)

När du umgås med kompisar i skolan

När du umgås med kompisar på fritiden

När du umgås med din mamma

När du umgås med din pappa

När du umgås med dina syskon

När du är ensam

Annan person _____

12. I vilken/vilka av följande situationer svär du? (Flera alternativ får kryssas i)

När du slår dig

När du är arg i största allmänhet

När du är arg på någon

När du är glad

När du är förvånad

- När du vill visa dig tuff
- När du vill kränka (vara elak mot) någon
- När det är någonting du inte gillar
- Annan situation. Vilken/ vilka i så fall?

Användning av könsord

13. Vad menar du med könsord?

---

14. Använder du könsord?

- Ja
- Nej

Om ja, vilka könsord använder du?

---

15. Finns det någon anledning till att du använder/inte använder könsord?

---

16. Ungefär hur ofta använder du könsord?

Flera gånger varje dag

Någon gång per dag

Flera gånger i veckan

Någon gång per vecka

Mer sällan

Aldrig

17. Använder dina kompisar könsord?

Ja, alla

Ja, vissa

Nej, ingen

18. Kryssa i vilka du tror använder följande ord:

Jag själv   Kompisar på skolan   Andra elever på skolan   Vuxna på skolan

Bög

Hora

Kuk

Fitta

19. Om du använder orden bög, hora, kuk och fitta finns det något/några av dessa ord du använder mer än de andra?

Varför tror du att det är så?

---

20. Vilka tror du använder flest könsord i skolan?

- Pojkar
- Flickor
- Båda använder dem lika mycket

Varför tror du att det är så?

---

21. Vilka tror du använder flest könsord i skolan?

- Elever

Lärare

Båda använder dem lika mycket

Varför tror du att det är så?

---

22. När använder du könsord?

Under lektioner

På raster

Både under lektioner och på raster

Inget av alternativen

Varför tror du att det är så?

---

23. I sällskap med vem/vilka använder du könsord? (Flera alternativ får kryssas i)

När du umgås med kompisar i skolan

När du umgås med kompisar på fritiden

När du umgås med din mamma

När du umgås med din pappa

När du umgås med dina syskon

När du är ensam

Annan person _____

24. Vad betyder ordet bög för dig?

---

25. Om du använder ordet bög, på vilket sätt använder du det och om vem/vad/vilka?

---

26. I vilken/vilka av följande situationer använder du ordet bög? (Flera alternativ få kryssas i)

När du slår dig

När du är arg i största allmänhet

När du är arg på någon

När du är förvånad

- När du är glad
- När du vill visa dig tuff
- När du vill kränka (vara elak mot) någon

27. Vad betyder ordet hora för dig?

---

28. Om du använder ordet hora, på vilket sätt använder du det och om vem/vad/vilka?

---

29. I vilken/vilka av följande situationer använder du ordet hora? (Flera alternativ få kryssas i)

- När du slår dig
- När du är arg i största allmänhet
- När du är arg på någon
- När du är förvånad
- När du är glad
- När du vill visa dig tuff
- När du vill kränka (vara elak mot) någon

30. Om du använder ordet kuk, på vilket sätt använder du det och om vem/vad/vilka?

---

31. I vilken/vilka av följande situationer använder du ordet kuk? (Flera alternativ få kryssas i)

- När du slår dig
- När du är arg i största allmänhet
- När du är arg på någon
- När du är förvånad
- När du är glad
- När du vill visa dig tuff
- När du vill kränka (vara elak mot) någon

32. Om du använder ordet fitta, på vilket sätt använder du det och om vem/vad/vilka?

---

33. I vilken/vilka av följande situationer använder du ordet fitta? (Flera alternativ få kryssas i)

- När du slår dig
- När du är arg i största allmänhet
- När du är arg på någon
- När du är förvånad

När du är glad

När du vill visa dig tuff

När du vill kränka (vara elak mot) någon

34. Har du blivit kallad något/några av följande ord i skolan någon gång? (Flera ord får kryssas i)

Bög

Hora

Kuk

Fitta

Om ja, när (i vilket sammanhang) blev du kallad det?

Hur kändes det?

Vad gjorde du?

---

35. Kryssa i om du har kallat någon ett eller flera av följande ord

Bög

Hora

Kuk

Fitta

Har inte kallat någon för något av dessa ord

Om ja, i vilket sammanhang?

---

36. Vilket/vilka av följande ord skulle du tycka vara värst att bli kallad?

Bög

Hora

Kuk

Fitta

Varför tycker du så?

Om du har något ytterligare att tillägga kan du göra det här:

Tack för din medverkan! Du har varit till stor hjälp i arbetet med vår uppsats! 😊